

Szydlik, Wincenty

Seminarium naukowe regionalistów

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 7, 330-332

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SEMINARIUM NAUKOWE REGIONALISTÓW

W dniach od 5 do 10 lipca 1993 roku odbyło się w Ostrołęce trzecie już z kolei seminarium naukowe regionalistów zorganizowane przez Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika (OTN).

Seminarium, którego głównym tematem były zagadnienia związane z historią, kulturą i dniem współczesnym Kurpiowszczyzny, stało się miejscem spotkania i wymiany myśli szerokiego grona specjalistów w tych dziedzinach.

Wśród prelegentów i gości znalazło się wiele autorytetów naukowych, badaczy i popularyzatorów problematyki regionalnej, wybitnych nauczycieli dydaktyków regionalizmu, przede wszystkim prof. Henryk Samsonowicz i Bronisław Gołębiowski — przedstawiciele warszawskiego ośrodka naukowego, prof. Adam Dobroński z Białegostoku, historyk, piszący o regionie kurpiowskim ze szczególnym uwzględnieniem Puszczy Białej, Henryk Syska — pisarz i publicysta, piewca dziejów Mazowsza, Warmii i Mazur. Mazowiecki ruch regionalny reprezentowali doc. B. Dymek i mgr Z. Rekosz. Szkolnictwo podstawowe rejonu Puszczy Zielonej aktywnie reprezentowali: Maria Olszewska i Witold Kuczyński — SP Czarnia, ziemię tłuszczańską; Krzysztof Nowak i Stanisław Skłodowski — SP Miąse. Uczestniczyło także wiele innych osób mocno związanych i często wplecionych w krajobraz i historię własnych miejscowości, tak jak Józef Stolarczyk — polonista i rzeźbiarz z Przasnysza, czy Tadeusz Sasin — malarz, etnograf z Tłuszcza. Całością prac seminarium kierował niestrudzony badacz i popularyzator Kurpiowszczyzny, socjolog, etnograf, autor ogromnej liczby prac z dziedziny regionalizmu — dr Stanisław Pajka.

W przemówieniu podkreślano zasługi dra Pajki dla badań nad dziejami Kurpi oraz historii Ostrołęki i okolic. Wskazano też na jego rolę jako współtwórcy OTN.

Wystąpienia prelegentów oraz glosy w dyskusjach wykazały, że upowszechnianie wiedzy o swojej „małej ojczyźnie” jest w chwili obecnej wysoce pożądane — choć ciągle jeszcze nie wystarczające teraz, gdy mamy budować „Europę ojczyzn”. Omawiając kierunki prac prowadzonych w OTN, uczestnicy seminarium: Jerzy Kijowski, Henryk Maćkowiak, Stanisław Pajka, Wincenty Szydlik i inni wyrażali przekonanie, że oprócz kontynuacji badań nad regionem, należałoby zwrócić baczniejszą uwagę na prace mające na celu rozbudowę warsztatu historycznego. Niezależnie od korzyści stryctie profesjonalnych mogą one w wielu wypadkach liczyć na szerszą recepcję, i tak jak np. różnego rodzaju mapy historyczne, dotyczące obszaru naszych badań, ekspozycje muzealne, znaleziska wykopaliskowe, nagrania magnetofonowe, wywiady, ekspozycje stałe i okresowe w muzeach regionalnych stać się mogą nowoczesną formą systematycznego przedstawiania dziejów regionalnych. Oczywiście nie mogą być one — podkreślano — formą jedyną. Mimo niewątpliwych osiągnięć niektórych członków Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego im. Adama Chętnika w zakresie opracowań monograficznych i częściowo syntetycznych, w dalszym ciągu istnieje potrzeba prac ukazujących w różnych przybliżeniach całokształt historii poszczególnych rejonów, składających się na region kurpiowski.

Problematyce perspektyw warsztatu historycznego poświęcona była szersza dyskusja, w której prezentowali swój dorobek goście z ościennych województw: siedleckiego (Siennica i Sokołów Podlaski), ciechanowskiego (Sierpc), warszawskiego (Radzymiń) i plockiego. Dyskutanci podzielili przekonanie, że wydawnictwa źródłowe, bibliograficzne, kartograficzne mają walor szczególnej żywotności naukowej w porównaniu z monografiami czy syntezami regionalnymi. Stopień ich dezaktualizacji w miarę upływu czasu jest znacznie mniejszy — służyć więc mogą wielu pokoleniom historyków regionalistów.

Uczestnicy ostrołęckiego spotkania byli zgodni, że szeroko rozumiany ruch regionalny znajduje się w trudnej sytuacji, ze względu na impas ekonomiczny, w jakim znalazły się organizacje regionalne. Z dużym uznaniem wyrażano się o „Tygodniku Ostrołęckim”, który w czasach — gdy każda gazeta goni za zyskiem — udostępnia swe łamy na prezentację i popularyzację treści regionalnych. Szczególnie goście seminarium z zainteresowaniem przeglądali „TO” Nr 28/93, w którym Stanisław Pajka „rozmawiał” z Henrykiem Syską.

Podobnie jak w minionych latach zostały wygłoszone wykłady odtwarzające proces dziejowy naszego regionu. Prof. Henryk Samsonowicz mówił o „Mazowszu w czasach średniowiecza” i „Regionach Mazowsza dawniej i dziś”. Prof. Adam Dobroński uwagę słuchaczy koncentrował na „Dziejach Mazowsza po włączeniu do Korony ze szczególnym uwzględnieniem Puszczy Zielonej”. O regionalizmie i jego podłożu na Mazowszu mówił prof. Bronisław Gołębiowski z Warszawy.

W trzecim dniu seminarium zorganizowano objazd naukowy Ziemi Kurpiowskiej (Nowogród, Myszyniec, Kadzidło i inne.).

Drugą część sześciodniowego seminarium rozpoczęła Konferencja Naukowa na temat: „Kurpiowska Puszcza Zielona w badaniach historycznych”. Po wysłuchaniu wykładu monograficznego prof. Dobrońskiego rozwinęła się dyskusja (lista uczestników seminarium w załączeniu), w której głos zabierali między innymi: ks. prof. dr hab. Witold Jemielity — Wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży, ks. mgr Edward Anuszkiewicz reprezentujący łomżyńskie Archiwum Diecezjalne, Henryk Syska, Jerzy Kijowski — badacz dziejów Ostrołęki, dr Henryk Maćkowiak — dydaktyk, autor monografii regionalnych, i wielu innych. Wyekspozowanie w wykładzie prof. A. Dobrońskiego problematyki badań historycznych w sposób znamieny ukierunkowało przebieg późniejszej dyskusji. Uczestnicy jej zgodni byli co do tego, że Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika jest jedyną na terenie woj. ostrołęckiego placówką mogącą realizować tak szeroko zakrojone inicjatywy służące całemu środowisku regionalistów, nauce i kulturze kurpiowskiej. W niektórych wypowiedziach dał się zauważyć pewien niepokój o to, czy tak silne zaakcentowanie problematyki regionalnej nie doprowadzi w przyszłości do wytworzenia się mini nacjonalizmu regionalnego, co z kolei musiałoby się odbić niekorzystnie na procesach integracyjnych Kurpiowszczyzny z innymi regionami.

Po dyskusji, zostały omówione zagadnienia związane z trudnościami w nauczaniu historii regionalnej. W tym miejscu wypowiedzieli się głównie nauczyciele — praktycy.

Zgromadzeni na seminarium, zabierając głos w dyskusjach plenarnych, podczas spotkań w grupach tematycznych, zgłosili szereg wniosków służących upowszechn-

nianiu regionalizmu, doskonaleniu badań nad jego istotą i treścią. Wnioski te stanowiąc będą jeden z kierunków pracy OTN, zapoznano z nimi władze oświatowe wszystkich szczebli z Ministerstwem Edukacji Narodowej włącznie.

Obrady podsumował dr Stanisław Pajka, podkreślając rzeczowość ujęć, dobrą płaszczyznę porozumiewania się, nawet przy różnicy poglądów, roboczy charakter seminarium i żywą dyskusję, która wniosła wiele uzupełnień do treści referatów i wykładów. Uznał, że tego typu spotkania należy kontynuować.

Seminarium upłynęło w bardzo miłym nastroju, a uczestnicy wzbogacili się o niezapomniane przeżycia intelektualne.

Wincenty Szydlik

Uczestnicy seminarium naukowego regionalistów odbytego w dniu 8 lipca 1993 roku w Ostrołęce.

Andryszczyk Stanisław,	Ostrołęka	Kulpińska Barbara,	Warszawa
Angielczyk Bronisław,	Ostrołęka	Krauze Andrzej,	Ostrołęka
Balamut Jan,	Agencja PIAST-Europa	Maćkowiak Henryk,	Ostrołęka
Bajtlik Magdalena,	Chorzele	Maliszewska Irena,	Ostrołęka
Białczak Adam,	Baranowo	Mosiądz-Nowicka Elżbieta,	Ostrołęka
Burkot Zofia,	Sulejówek	Napiórkowski Zygfryd,	Ostrołęka
Czajka Stanisław,	Siennice	Nowak Krzysztof,	Tłuszcz
Dobroński Adam	Białystok	Nowicka Jadwiga,	Ostrołęka
Drabot Krystyna,	Goworowo	Pajka Stanisław,	Ostrołęka
Gołębiowski Bronisław,	Warszawa	Parszewski Kazimierz,	Ostrołęka
Grec Tadeusz,	Ostrołęka	Parzych Czesław,	Ostrołęka
Gwardziak Janusz,	Łomża	Pieczyk Władysław,	Sokolów Podl.
Hewell Cecylia,	Młynarze	Podbielska Zofia,	Ostrów Maz.
Iwaniak Lidia,	Sokolów Podl.	Ropiak Henryk,	Ślupsk
Jagiello Stanisław,	Ostrołęka	Sasin Tadeusz,	Tłuszcz
ks. Jemielity Witold,	Łomża	Siankowska Zofią,	Radzymin
Kacprzyński Bolesław,	Ostrołęka	Sieruta Stanisław,	Olszyny
Kacprzyńska Jadwiga,	Ostrołęka	Skłodowski Stanisław,	Tłuszcz
Kaczyński Kazimierz,	Ostrołęka	Socik Andrzej,	Ostrów Maz.
Kalinowska Brbara,	Ostrołęka	Soliwoda Krystyna,	Myszyniec
Kazimierski Józef,	Warszawa	Stolarczyk Józef,	Przasnysz
Kielak Bernard	Ostrołęka	Szewczak Danuta,	Kadzidło
Kijowski Jerzy	Ostrołęka	Szydlik Wincenty,	Radzymin
Kołakowska-Bajtlik Teresa,	Chorzele	Tomczak Jan,	Ostrołęka
Kopczyńska Barbara,	Łyse	Waleszczak Radosław,	Chorzele
Kossakowski Stanisław,	Sielun	Wincenciak Witold,	Łomża
Kozłowski J. Andrzej,	Ostrołęka	Wierzchowska Wanda,	Sokolów Podl.
Kubel Stefan,	Dylewo	Wiśniewski Tadeusz,	Ostrołęka
Kubel Stefan,	USA	Żebrowski Tadeusz,	Ostrołęka
Kuczyński Witold,	Czarnia	Żerański Paweł,	Żerań Duży